

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการเรียนการสอน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงคือครูผู้สอนและผู้เรียน และเป็นที่ยอมรับในบรรดานักการศึกษาทั่วไปว่าการเรียนการสอนจะได้ผลดีหรือไม่นั้น ไม่เพียงแต่ขึ้นกับครูผู้สอนและวิธีสอนเท่านั้น สิ่งทีละเลยเสียไม่ได้และมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน คือผู้เรียน ในด้านผู้เรียนนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ ความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อวิชาที่เรียน ดังที่ วัชร ทรนย์มี (2523) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความสนใจว่า "ความสนใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน หรือการทำงาน" และ สตรา็ค (Strauss, 1969) กล่าวว่า ความสนใจของผู้เรียนเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ที่ได้รับการเน้นอย่างมากในการเรียนการสอนโดยทั่วไปในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะความสนใจเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความกระตือรือร้น ความต้องการ หรือแรงผลักดันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมการฝึกฝน

เปลื้อง ณ นคร (2515) ได้กล่าวไว้ว่าความสนใจเป็นปัจจัยสำคัญในความก้าวหน้าทางการเรียน และความสำเร็จผลทางการสอนการอบรม นักการศึกษาเห็นว่าวิชาความรู้ไม่สำคัญเท่าความสนใจ ครูต้องรู้จักปลูกฝังความสนใจเสียก่อน เมื่อนักเรียนมีความเคยชินทางความสนใจเสียแล้ว การสอนการเรียนก็จะก้าวหน้าไปโดยรวดเร็ว ทั้งจะเป็นการส่งเสริมบุคลิกภาพของนักเรียนอีกด้วย

การเรียนการสอนบทเรียนใดๆ จะได้ผลสมตามความมุ่งหมายหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสนใจด้วยส่วนหนึ่ง ความสนใจจะทำให้เด็กเรียนเกิดความตั้งใจเรียนเมื่อมีความ

ตั้งใจยอมเข้าใจแบบเรียนได้ง่ายขึ้น (วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2519) ประสาท อิศรปรีดา (2521) ได้กล่าวถึง ความสนใจตามแนวคิดของ กาเย่ (Gagne) ว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ความสนใจชี้ให้เห็นถึงความปรารถนาที่ใคร่จะได้รับการสอน หรือความพยายามที่จะสอนตนเอง ความสนใจจึงเป็นองค์ประกอบประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความพร้อมที่จะเรียน

โพเวล (Powell, 1963) กล่าวว่าเด็กที่มีความสนใจในการเรียนจะทำให้เกิดความตั้งใจเรียนด้วย และจากการเรียนด้วยความสนใจนี้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เมื่อมีผลสัมฤทธิ์ก็สามารถติดตามเนื้อหาที่เรียนได้ตลอด และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชานั้นด้วย สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2524) ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันระหว่างการปลูกฝังให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนกับให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาที่เรียนว่านอกจากจะมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาที่เรียนแล้ว ก็ยังจะปลูกฝังให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนวิชาเหล่านั้นด้วย เพราะความสนใจมีความสำคัญเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนหมกมุ่นในการเรียนและแสวงหาความรู้ได้อย่างดี ถ้าหากว่านักเรียนมีความสนใจต่อครูผู้สอน ต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ต่อวิชาที่เรียนก็จะมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงด้วย

จะเห็นได้ว่าความสนใจด้านการเรียนเป็นพฤติกรรมที่สำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียนทุกคน แต่จากสภาพปัจจุบันมีนักเรียนจำนวนมากที่มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน พฤติกรรมไม่สนใจเรียนนี้ได้เป็นปัญหาหนึ่ง ที่สร้างความหนักใจให้แก่ผู้บริหารและครูตามโรงเรียนต่างๆ ซึ่งจากงานวิจัยของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2527) มัย สุขเอี่ยม (2524) และปภิตใจกว้าง (2526) พบว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเรียนตกซ้ำชั้น และออกกลางคัน ก็เนื่องมาจากนักเรียนไม่สนใจเรียน ในการสัมภาษณ์เรื่อง "โครงการวิจัยติดตามเด็กที่จบ ป.6 รุ่นแรก หลักสูตร 21" พนม แก้วกำเนิด (2533) กล่าวว่า ในกลุ่มที่มีโอกาสศึกษาต่อนั้นจะมีความรับผิดชอบ ชยัน มารยาทดี และมีความสามารถในด้านกีฬาดีมาก แต่มีจุดด้อยก็คือเรื่องขาดความเป็นระเบียบ ขาดความตั้งใจเรียน และขาดวินัยด้วย

จากสภาพปัจจุบันและงานวิจัยพบว่าครูประสบปัญหาให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน ซึ่ง ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ (2533) กล่าวว่าปัญหานักเรียนมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนเป็น

พฤติกรรมและคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ เพราะสร้างความตึงเครียดและความหนักใจให้แก่ครู ตลอดจนเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อระเบียบวินัยของโรงเรียน ทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย การเรียนการสอนต้องหยุดชะงัก ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้เต็มความสามารถ วัชรีย์ ทรัพย์มี (2531) เน้นว่าพฤติกรรมไม่สนใจเรียนจะขัดขวางพัฒนาการของนักเรียนเอง

การที่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนอาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้ที่ขาดความรับผิดชอบต่องานตัวเอง เพราะรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นส่วนใหญ่ไม่รู้จักหน้าที่ ขาดความตั้งใจ สมเจตน์ อภิมณฑ์รักษา (2526, อ้างใน ณรงค์ สายพิมพ์ทอง, 2530) กล่าวว่า เมื่อเด็กขาดวินัย การเรียนการสอนนั้นก็ล้มเหลวไม่เกิดการเรียนรู้ ซึ่ง ชาญชัย อาจิณสมจารย์ (2531) ให้เหตุผลว่า วินัยและความสนใจเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

สมพร สุทัศน์ย์ (2531) กล่าวว่า เนื่องจากพฤติกรรมไม่สนใจเรียนนี้เป็นปัญหาในชั้นเรียน เป็นพฤติกรรมที่ขัดขวางความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเองและผู้อื่น วัชรีย์ ทรัพย์มี (2533) ชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมไม่สนใจเรียนนั้นมักแสดงออกในลักษณะดังต่อไปนี้ คือ ไม่ตั้งใจเรียน ก่อความไม่สงบ ชอบลุกออกจากที่นั่ง

นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยของไพศาล อันประเสริฐ และคณะ (2517) และบทความของ มหะเคือ เสมอ (2532) นวรัตน์ ประสิทธิ์เกษกรณ์ (2512) กล่าวถึงพฤติกรรมไม่สนใจเรียนว่าพฤติกรรมไม่สนใจเรียนนี้ มักแสดงออกในลักษณะ ไม่ทำการบ้าน หลับในเวลาเรียน ไม่ชอบเรียนวิชาที่ไม่ชอบ มักหลีกเลี่ยงไม่ให้ความร่วมมือ หันเรียน ทำงานช้า เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่กระตือรือร้น ครูถามอะไรมักตอบไม่ได้ ชอบแหย่เพื่อน อ่านหนังสือไม่ค่อยออก ไม่ทำงานตามครูสั่ง ไม่มองครูอธิบาย ชอบทำงานอื่นเวลาครูสอน คู่เวลาครูสอนเหม่อมองที่อื่นเวลาครูสอน หันหน้าหันหลังขณะที่ครูอธิบาย หรือให้ทำการบ้าน ฯลฯ

จากพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นรบกวนการดำเนินการของครูอันเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ปรีชา สรรพมา และ ถาวร เกิดเกียรติพงษ์ (2516) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมไม่สนใจเรียนเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่เป็นปัญหาในห้องเรียน และจะ

พบว่าในห้องเรียนหนึ่งๆ มีนักเรียนไม่สนใจเรียนอย่างน้อยที่สุดประมาณ 3-5 คน จากการศึกษาค้นคว้าและการสังเกตห้องเรียนอย่างไม่เป็นทางการพบว่า ครูแต่ละคนเมื่อประสบปัญหา นักเรียนมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน ต่างก็มีวิธีการแก้ไขเพื่อหยุดยั้ง และลดพฤติกรรมที่ต่างกันออกไป เช่น ไม่สนใจ ทำโทษ ให้ไปยืนนอกห้อง ตี กักบริเวณ ต่ำหนิ หักคะแนนความประพฤติ ชี้แจงให้เห็นถกผิด ให้รางวัล ให้ความสนใจเป็นรายบุคคล ศึกษาเป็นรายกรณีส่งต่อไปให้ผู้อื่นแก้ไข เช่น อาจารย์ใหญ่ ฝ่ายปกครอง ครูแนะแนวยกย่องชมเชย ให้ความเป็นกันเอง กระตุ้นให้อยากเรียน เป็นต้น ซึ่งพอสรุปได้เป็นแนวทางใหญ่ๆ 3 แนวทางคือ

1. การแก้ไขตามสามัญสำนึกของครูแต่ละคนด้วยการลงโทษรูปแบบต่างๆ ซึ่งการแก้ไขด้วยวิธีนี้ไม่เป็นผลดีต่อการเรียนการสอนแม้แต่น้อย และอาจเกิดปัญหาตามมาภายหลัง
2. การแก้ปัญหาตามกฎระเบียบของกระทรวง เช่นการตักเตือน เขียนติ ทำทัณฑ์บน ซึ่งจากงานวิจัยพบว่า การแก้ปัญหานักเรียนไม่สนใจเรียนด้วยวิธีนี้ เป็นวิธีที่ใช้ไม่ได้ผล
3. การแก้ไขปัญหามาตามแนวคิดวิทยาว่าด้วยการปรับพฤติกรรม วิธีนี้ได้มีผู้วิจัยพบว่า ได้ผลดี โดยจะต้องกระทำอย่างมีระบบขั้นตอน เป็นเรื่องที่ละเอียดถี่ถ้วนและอาศัยเวลา ซึ่งในสภาพเป็นจริง ครูผู้สอนนำมาใช้น้อยมาก เนื่องจากภาระหน้าที่งานประจำที่กระทำอยู่ไม่มีเวลาในส่วนนี้เท่าใดนัก

จากวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวทั้ง 3 วิธี มุ่งแก้ปัญหาไปที่เด็กฝ่ายเดียว ซึ่งในความคิดเห็นของ ดารณี อุทัยรัตนกิจ (ขปพ.) "เกี่ยวกับการศึกษาสาเหตุของปัญหาของนักเรียนและแนวทางการแก้ไขปัญหาในห้องเรียน ปัญหาของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการเรียน หรือปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมส่วนหนึ่งนั้น มีสาเหตุมาจากครู และวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ดังนั้น การศึกษาเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาในห้องเรียน ควรเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องทั้งครูและนักเรียน" เพราะในสถานการณ์การเรียนการสอนในห้องเรียน ความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียนนับว่ามีความสำคัญยิ่ง ถ้านักเรียนให้ความร่วมมือด้วยดี การเรียนการสอนก็อาจดำเนินไปโดยราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่ถ้านักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการเรียน แสดงออก

ในลักษณะไม่สนใจเรียน อาจทำให้การเรียนหยุดชะงัก ไม่ต่อเนื่อง อันเป็นผลทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในด้านนักเรียนก็อาจไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน ดังผลการวิจัยของฮอเกอร์ และลี (Hoge and Luee, 1974) พบว่าพฤติกรรมไม่เอาใจใส่การเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลการเรียน และการที่นักเรียนมีพฤติกรรมเอาใจใส่ในการเรียนเพิ่มขึ้น ทำให้สัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นด้วย

สาเหตุที่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน

กองวิชาการ สำนักกรุงเทพมหานคร (2528) ได้ทำการค้นคว้ารวบรวมสาเหตุที่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน พบว่าสืบเนื่องมาจาก

1. เด็กมีความรู้สึกว่าการเรียน เป็นความยากลำบาก ครูเคี่ยวเข็ญมากเกินไป
2. เด็กได้รับคำตำหนิวิพากษ์วิจารณ์มากเกินไปกว่าได้รับคำชมเชยยกย่อง ทำให้เด็กเสียกำลังใจ
3. ความเบื่อหน่ายเนื่องมาจากงานที่ได้รับมอบหมายง่ายหรือยากเกินไป
4. กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนไม่น่าสนใจ ไม่มีลักษณะท้าทายเด็ก
5. การปกครองชั้นของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และบรรยากาศในชั้นเรียนไม่เหมาะสม
6. นักเรียนต้องนั่งฟังการสนทนาๆ ติดต่อกัน
7. ครูไม่มีวิธีการสอนใหม่ๆ ที่ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ

แนวทางแก้ไข

จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ได้มีผู้ทำการวิจัยและเสนอแนวทางแก้ไขดังนี้

ยกย่องชมเชยเด็กในทุก ๆ โอกาสที่ได้แสดงความพยายามให้เห็น หากทางช่วยเด็กฝึกทักษะในสิ่งที่เด็กชอบและสนใจ ซึ่งจะช่วยให้เด็กพบความสำเร็จ หากทางกระตุ้นและท้าทายเด็กอยู่เสมอ โดยให้เด็กทำหน้าที่หรืองานพิเศษบางอย่าง

พยายามให้เด็กอยู่ทำงานจนกว่าจะเสร็จงานนั้น กำหนดเวลาทำงานให้และพยายามกระตุ้นให้เด็กทำงานเสร็จทันเวลา ครูควรปรับปรุงในเรื่องของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรรณี ช. เจริญจิต (2526) เกี่ยวกับการเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนดังนี้

1. พยายามทำทุกวิถีทางที่จะสนองความต้องการขั้นต่ำ

ความต้องการขั้นต่ำคือความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการเป็นเจ้าของ และการยอมรับ

- 1.1 ทำให้เด็กเกิดความสบายทั้งทางด้านร่างกาย และสภาพภายในห้องเรียน
- 1.2 ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าปลอดภัยทั้งในด้านร่างกายและสภาพภายในห้องเรียน
- 1.3 แสดงให้เด็กเห็นว่าได้รับความสนใจ และเป็นส่วนหนึ่งของห้อง

2. การกระตุ้นให้มีการเลือกที่จะนำไปสู่การพัฒนา

- 2.1 ไม่ลงโทษเมื่อเด็กทำข้อสอบหรือการบ้านไม่ได้
- 2.2 ไม่ควรเข้มงวดกวดขันกับงานที่ทำจนเกินไป
- 2.3 หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ทำให้เด็กเกิดความตึงเครียดมากๆ
- 2.4 กระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียน
- 2.5 ครูแสดงให้เด็กเห็นคุณค่าทางการเรียน

3. จัดประสบการณ์การเรียนเพื่อช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จ

ตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งมีลักษณะท้าทายและสามารถทำได้, การรู้ผลของการกระทำ โดยให้เด็กแต่ละคนตั้งเป้าหมายของตนเองและให้แต่ละคนมีแผนภูมิแสดงความก้าวหน้า

4. กระตุ้นให้เด็กเกิดความร่วมมือ โดยการทำงานเป็นกลุ่ม
5. ให้การช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ
6. กระตุ้นให้เกิดความสนใจโดยใช้เครื่องเล่นต่างๆ

ผู้วิจัยสรุปแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมไม่สนใจเรียนของนักเรียนในระดับประถมศึกษาจากงานวิจัยต่างๆ ได้ดังนี้

1. ครูเป็นผู้สามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่สนใจเรียนของนักเรียนได้ ดังความคิดเห็นของ เอนกกุล กริแสง (2514) กล่าวว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้นครูจึงควรพยายามจัดกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนให้เด็กทุกคนเกิดความพยายาม ครูควรสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนต่อนักเรียน

2. ครูกับการแก้ปัญหาในชั้นเรียน พัฒนา จันทนา (2526) กล่าวว่า จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนไม่ว่าในวิชาใดก็ตาม ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่พบอยู่เสมอ คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวครูผู้สอน โดยนักเรียนจะให้ความเห็นว่า ครูมักใช้วิธีสอนแบบเก่า ซ้ำซาก ไม่มีอุปกรณ์ในการสอน ไม่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำอย่างสนุกสนาน และไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมการสอนของครู ตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 พบว่า โดยทั่วไปครูประมาณร้อยละ 90 มีพฤติกรรมการสอนเป็นแบบยึดตัวครูเป็นศูนย์กลาง ที่เหลือมีพฤติกรรมในด้านการสอนเป็นแบบยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ร้อยละ 50 ร้อยละ 20 ได้นำแผนการสอนมาปรับให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน (งานนิเทศการศึกษา การประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2528) และกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ ได้แก่ การอ่านอธิบายแล้วให้ทำแบบฝึกหัด ประภาวดี โลวิสัยพันธ์ (2525) สุมณ อมรวิวัฒน์ (2531) กล่าวว่า ครูยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาลักษณะนิสัยของนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังยึดตัวครูเป็นศูนย์กลาง การให้นักเรียนทำกิจกรรมนั้น นักเรียนขาดการฝึกฝนเรื่องการทำงานเป็นกลุ่มและการมีส่วนร่วมในการเรียน

3. หน้าที่ของครู ตารา ทีปะปาล (2521) กล่าวถึง หน้าที่ของครูก็คือ เป็นผู้จัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้เหมาะสมกับการพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียน ได้พัฒนาความก้าวหน้าอย่างมั่นคง อันก่อประโยชน์ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวมควบคู่กันไป นอกจากนี้ สุมิตร คุณากร (2519) ได้เน้นให้ครูตระหนักว่า วิธีสอนที่ดีที่สุดไม่มี ครูควรใช้วิธีสอนหลายๆ แบบ ในความคิดเห็นของผู้วิจัย วิธีแก้ไขปัญหามติกรรมไม่สนใจเรียนทำได้หลายวิธี วิธีหนึ่งก็คือ พยายามแสวงหาวิธีสอนใหม่ๆ แก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมบางอย่างของครู และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ซึ่ง นรรณี ชุทัย (2522) กล่าวว่า ครูในห้องเรียนเป็นแหล่งของสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นเด็ก เป็นที่ควบคุมในแง่ของความเข้มข้น มีความหมายและความแปลกใหม่ สิ่งที่ครูพูด คิด เขียน หรือกระทำทุกสิ่งจะมีผลโดยตรงกับความสนใจของนักเรียนทุกคน

กล่าวโดยสรุปก็คือ ความรับผิดชอบของครูทุกคนที่มีต่อนักเรียน ไม่เพียงแต่ในเรื่องของการสอนเท่านั้น แต่จะต้องรับผิดชอบในเรื่องของการเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนด้วย ฉะนั้นผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดที่จะใช้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสื่อในการพัฒนาพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียนที่ไม่สนใจเรียน

สมน อมรวิวัฒน์ (2531) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอน ควรเป็นไปเพื่อการพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ผู้เรียน
2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรเร้าให้ผู้เรียนได้แสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียน
3. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรให้โอกาส และเห็นความสำคัญของผู้เรียนทุกคนในชั้นเรียน
4. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรฝึกฝนวิธีแสวงหาความรู้และวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองแก่นักเรียน
5. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรมีบรรยากาศที่รื่นรมย์สนุกสนานและเป็นกันเอง

สมพงษ์ จิตระดับ (2527) ได้กล่าวถึงแนวทางพื้นฐานสำคัญในการเตรียมกิจกรรม การเรียนการสอนที่ดี ดังนี้

1. กิจกรรมการสอนต้องมีสาระน่าสนใจ สามารถสอดแทรกความสนุกสนาน เพลิดเพลินได้ และประการสำคัญต้องมีส่วนท้าทายให้นักเรียนรู้จักคิด การให้เหตุผลและการแสวงหาคำตอบต่างๆ ด้วยตนเอง
2. กิจกรรมการสอนควรสร้างและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง การทำตามกฎระเบียบและขั้นตอนที่กำหนดให้
3. กิจกรรมการสอนควรมีส่วนของการพัฒนาในเรื่องของการทำงานร่วมกัน บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม การดูแลช่วยเหลือกัน
4. กิจกรรมการสอนไม่มุ่งเน้นการแข่งขัน ผลการแพ้ชนะมากเกินไป ทุกคนมีความพอใจและรู้จักการยอมรับ พัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นเสมอ
5. กิจกรรมการสอนควรระบุชัดเจนถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนจะสามารถกระทำได้ และถูกต้อง สามารถวัดและประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนได้ หลังจากกระบวนการการเรียนรู้เสร็จสิ้นลง

ธีระ ฤทธิเจริญ (2525) ได้ให้แนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. พึงตระหนักว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดเวลาในทุกสถานที่
2. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิม โดยเฉพาะในทางที่ดีขึ้น
3. สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนมีความสำคัญมาก ควรจัดให้คล้ายกับที่เป็นจริงให้มาก
4. นักเรียนควรมีส่วนร่วมโดยตรงในการเรียน ในแต่ละเรื่องไม่ใช่เป็นผู้รับอย่างเดียว
5. นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้หลายอย่างต่างๆ กัน ดังนั้นกิจกรรมการสอนแบบเดียว อาจจะไม่สนองตอบการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทุกคน
6. กิจกรรมในการสอนควรมีหลายอย่าง เช่น การอภิปราย การค้นคว้า การทำงานเป็นกลุ่ม ฯลฯ

กรมวิชาการ (2521) การสอนที่ควรรยึดหลักการดังต่อไปนี้

1. การสอนแต่ละครั้งเด็กควรทราบจุดมุ่งหมายของการสอนอย่างกระจ่างแจ้ง เพื่อการเรียนการสอนจะได้มุ่งหมายสู่ทิศทางเดียวกัน
2. การสอนและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่น่ายินรมย์ จะช่วยให้เด็กมีแรงจูงใจในการเรียนสูงขึ้น
3. ครูควรตัดแปลงเนื้อหาสาระที่สอนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการและความพร้อมของเด็ก
4. การสอนมิใช่การถ่ายทอดวิชาความรู้เท่านั้น แต่รวมถึงการส่งเสริมให้เด็กคิดแก้ปัญหาเรียนรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาเจตคติที่พึงปรารถนา
5. วิธีสอนที่ดีที่สาคิวเดียวไม่มี ควรใช้วิธีสอนหลายๆ แบบ เช่น ให้เด็กแสดงความคิดเห็น ค้นคว้า ทดลอง ทำงานเป็นกลุ่ม ฯลฯ
6. พยายามจัดประสบการณ์โดยตรงให้แก่เด็ก เช่น ให้ลงมือปฏิบัติหรือการศึกษา นอกสถานที่ เป็นต้น

ประดิษฐ์ อูปรมย์ (2528) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและดำเนินการเรียนการสอนให้เหมาะสม ครูจะต้องมีความรู้ทางจิตวิทยาในเรื่องต่อไปนี้

1. การเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้
2. อิทธิพลของทัศนคติและค่านิยมที่มีผลต่อพฤติกรรมนักเรียน
3. แรงจูงใจ
4. เทคนิควิธีในการปรับพฤติกรรมและการบริหารชั้นเรียน
5. ปัจจัยทางจิตวิทยาของครูที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียน เช่น บุคลิกภาพ เจตคติ และสภาวะจิตของครู ฯลฯ
6. ทฤษฎีการสอนหรือรูปแบบการสอนต่างๆ
7. ทักษะการสอนต่างๆ
8. ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมประสิทธิภาพของการเรียนการสอน เช่น การใช้สื่อช่วยสอน หรือเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการสอน

จากแนวคิดที่สำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียน โดยคัดเลือกกิจกรรม การเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสนใจเรียน ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องตามแนวคิดของ สุนน อมรวิวัฒน์ (2531) ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ร่าเริง และเร้าความสนใจ เป็น กิจกรรมที่นักเรียนมีความรู้สึกอิสระ ไม่ถูกบังคับ แต่จะต้องให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง
2. เป็นกิจกรรมที่ครูแสดงพฤติกรรมทางกาย วาจา หรือใช้วัตถุสิ่งของ ให้นักเรียน รับรู้ว่าคุณครูรู้สึกชื่นชม ยินดีต่อนักเรียน และนักเรียนประสบความสำเร็จ
3. เป็นกิจกรรมที่ครูเร้าให้นักเรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมในการเรียน ได้แก่ ครูใช้สื่อประกอบการสอนต่างๆ เช่น กิจกรรมกลุ่ม การจัดสถานการณ์จำลอง การเล่นเกม การแข่งขัน การแก้ปัญหา ฯลฯ
4. เป็นกิจกรรมที่นักเรียนแสวงหาความรู้ ค้นพบ และประเมินผลได้ด้วยตนเอง

จากลักษณะกิจกรรมทั้ง 4 นี้ สามารถสรุปเป็นประเด็นที่สำคัญของกิจกรรมที่จะนำไป ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียนดังนี้คือ

1. กิจกรรมสร้างบรรยากาศ
2. กิจกรรมการมีส่วนร่วม
3. กิจกรรมการเสริมแรง
4. กิจกรรมประจักษ์ผลแห่งตน

แนวเหตุผลในการเลือกใช้กิจกรรมทั้ง 4 ข้างต้น

1. การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่จำเป็น ดังคำกล่าวของ สุนน อมรวิวัฒน์ (2531) ที่ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรมีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยทางการศึกษา (2519) ซึ่งได้วิเคราะห์พฤติกรรมของ ครูและนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้น พบว่า บรรยากาศของห้องเรียนตามหลักสูตรใหม่

ที่จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนนั้น ควรเป็นไปแบบสนุกสนานอบอุ่นด้วยความรัก ความเชื่อใจในระหว่างเพื่อนและครู ทศนีย์ ผลเนื่องมา (2524) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนมีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้นักเรียน เพราะบรรยากาศที่ทำให้นักเรียนพอใจ สนใจ และทำให้นักเรียนมีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการเรียน ต้องการที่จะรับรู้เนื้อหาในการเรียน

2. การเสริมแรงในการเรียนการสอน ประสาร อิศรปริดา (2522) ได้กล่าวถึงหลักการเสริมแรงของ สกินเนอร์ (Skinner) ว่า การเสริมแรงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เด็กที่ไม่ได้รับการเสริมแรงก็อาจเกิดความท้อถอย ซึ่ง พวงเพ็ญ อินทรประวัติ (2532) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นหลักสำคัญประการหนึ่งของทฤษฎีเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงลักษณะของแรงเสริมว่ามีหลายลักษณะคือ แรงเสริมทางด้านสังคม เช่น การยิ้ม การกอด การชมเชย การให้ความเอาใจใส่ การยอมรับ และการถูกต้องตัว แรงเสริมในด้านนี้ให้ผลดีหากนำไปใช้กับเด็กเล็กๆ แรงเสริมอีกประเภทหนึ่งคือ ประเภทวัตถุสิ่งของ ได้แก่ ลูกกวาด ขนม ของเล่น รูปภาพ รางวัล ดาว และเงินทอง แรงเสริมประเภทสุดท้ายคือ ประเภทกิจกรรม เช่น ให้เล่นเกมที่ผู้เรียนชอบ หากทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ การอนุญาตให้ออกไปพักหลังจากที่ทำงานเสร็จ การอ่านนิทานให้ฟัง ให้เล่นเกม ให้ออกจากห้องเรียนก่อนหากทำงานเสร็จก่อน ให้ดูรายการภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ เป็นต้น ส่วนการจะเลือกเอาแรงเสริมใดไปใช้ให้เหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับความชอบของครูแต่ละคน แต่เมื่อเลือกเอาแรงเสริมประเภทใดไปใช้แล้ว ครูก็หมั่นสังเกตเอาเองว่าการเสริมแรงประเภทไหนที่ให้ผลดีที่สุดกับนักเรียนของตน โบรเดน (Broden, 1970) ศึกษาผลของการใช้แรงเสริมแลกเปลี่ยนในการปรับพฤติกรรม การตั้งใจเรียนและการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของห้องเรียนกับนักเรียนที่มีปัญหา เรื่องการพูด การอ่าน และพฤติกรรมคืออ่าน ไม่เชื่อฟังครู ไม่สนใจเรียน ไม่ทำงานที่ครูมอบหมายให้ ทั้งที่ครูพยายามให้คำชมเชยเมื่อเขาแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และตำหนิพฤติกรรมที่เป็นปัญหา บางครั้งก็ส่งไปพบกับจิตแพทย์และอาจารย์ใหญ่ แต่พฤติกรรมไม่ดีขึ้นแต่เมื่อใช้ระบบแรงเสริมแลกเปลี่ยนปรากฏว่าพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 39 เป็นร้อยละ 83 ของเวลาทั้งหมด

3. การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตาม จุดประสงค์ที่วางไว้ โดยพยายามให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองให้มาก และเน้น ให้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เรียนรู้ที่จะช่วยเหลือกันนอกเหนือไปจากที่นี้แล้ว แผนการสอน ต่างๆ ที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นแนวทางช่วยเหลือครูในด้าน การจัดการเรียนการสอนก็ได้ให้คำแนะนำไว้อย่างชัดเจนว่า เป็นการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้ เรียนเพื่ออยู่ร่วมกัน เพราะการอยู่ร่วมกันเป็นธรรมชาติของคน เมื่ออยู่ร่วมกัน คนเราต้องคิด ร่วมกัน วางแผนร่วมกัน กิจกรรมการเรียนจึงควรทำเป็นกลุ่ม คือ ให้เด็กได้ร่วมกันคิด ร่วมกัน ทำ ช่วยเหลือกัน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2525) เวเนอร์ (Wayner, 1981) ได้กล่าวถึงการปรับปรุงการสอนในชั้นเรียน กระทำได้โดยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมและการ เรียนโดยการกระทำของ John Dewey ยังคงเป็นที่นิยมกันอยู่ การที่นักเรียนได้ทำกิจกรรม ต่างๆ ในชั้นเรียน ทำให้เขามีความสนใจและภาคภูมิใจในกิจกรรมที่ตัวเองได้กระทำ วิททิช และ เซอร์เรอร์ (Wittich and Schuler, 1973) กล่าวว่า การเรียนรู้จะดำเนินไปด้วยดี ก็ต่อเมื่อถือหลักผู้เรียน ต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้โดยตรง เขาต้องรู้ วัตถุประสงค์ของตน และดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น โดยการแสวงหาเรื่องราว ทักษะและความเข้าใจต่างๆ เขาต้องรู้ระดับการปฏิบัติงานที่คาดหวังไว้และเขาต้องมีส่วนร่วม ในทุกๆ สิ่ง ทุกๆ อย่าง ในกระบวนการใช้สื่อการเรียนต่างๆ ด้วย

4. การให้เด็กได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ย่อมทำให้มีความเจริญงอกงามทาง ความรู้และสติปัญญา เป็นคนทันโลก แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง และมี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2528)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบรอบรู้ของบลูมคือ "คุณภาพของการสอน" เพราะการที่นักเรียนจะเกิดจากเรียนรู้ได้ตั้งนั้น จะต้องจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเวลาที่กำหนดให้ ผู้เรียนก็จะประสบความสำเร็จได้ บลูมเสนอว่าการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีองค์ประกอบ 4 ประการดังต่อไปนี้ (Bloom, 1976)

1. การชี้แนะ (Cues)
2. การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน (Participation)
3. การเสริมแรง (Reinforcement)
4. การให้ผลย้อนกลับ และการแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback and Correction)

จากพื้นฐานทฤษฎีของ Bloom ย่อมเป็นฐานรองรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพของผู้วิจัยได้ ทั้งนี้เพราะเมื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบ 4 ประการของ Bloom กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสนใจเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้ว มีส่วนที่สอดคล้องกันดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิเปรียบเทียบประสิทธิผลการสอนของ Bloom
กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้วิจัย

ประสิทธิผลการสอนของ	ความสัมพันธ์	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ใช้ในการวิจัย
1. การชี้แนะ (Cues)	↔	1. กิจกรรมสร้างบรรยากาศ
2. การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน (Participation)	↔	2. กิจกรรมการมีส่วนร่วม
3. การเสริมแรง (Reinforcement)	↔	3. กิจกรรมเสริมแรง
4. การใช้ผลย้อนกลับและการแก้ไข ข้อบกพร่อง (Feedback and Correction)	↔	4. กิจกรรมประจักษ์ผลแห่งตน

จากแนวทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom และกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้วิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีข้อน่าสังเกตดังนี้

1. ใช้ดำเนินการสอนได้ทุกขั้นตอนตามแผนการสอนปกติ ที่กระทรวงศึกษากำหนดใช้ และสามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนในชั้นเรียนได้ ไม่ต้องเพิ่มเวลาเรียน
2. เน้นพฤติกรรมสนใจเรียน (จิตพิสัย) มากกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (พุทธิพิสัย) เหมาะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน มักจะพบอยู่ในห้องเรียนจริงเสมอ
3. มีรายละเอียดและตัวกิจกรรมชัดเจน
4. เน้นวิธีการนำไปใช้มากกว่าหลักการ สามารถนำไปบูรณาการในแผนการสอน เนื้อหาวิชาต่างๆ ได้สะดวก

5. ชื่อของกิจกรรมเข้าใจง่าย และมีความหมายตรงตัว
6. กิจกรรมทั้ง 4 แบบ สามารถจะบูรณาการเข้ากับการนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นดำเนินการสอน ชั้นสรุปผลการเรียน

สมิทร คุณานกร (2519) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อทางการสอนไว้ดังนี้

1. ไม่มีวิธีสอนใดดีที่สุด
2. ไม่มีวิธีสอนใดเพียงวิธีเดียวทำให้บรรลุเป้าหมายทั้งหมด
3. การสอนที่ดีต้องใช้หลายวิธีที่สนองจุดประสงค์ และเหมาะกับสถานการณ์
4. ไม่มีวิธีสอนใดเพียงวิธีเดียวเหมาะสมทุกสถานการณ์

ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นกิจกรรม 4 แบบดังกล่าวข้างต้นน่าจะมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียนได้

กิจกรรม 4 แบบ ในความหมายของผู้วิจัยก็คือ กิจกรรมหลัก 4 แบบ ที่จะต้องมีในทุกแผนการสอนและในกิจกรรมหลัก จะมีกิจกรรมย่อยที่ครูสามารถเลือกใช้ได้ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับกิจกรรมหลัก 4 แบบ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่าโดยทั่วไปการเขียนแผนหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่มีระบบ หรือเน้นกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มักจะเขียนหรือจัดกิจกรรมตามความพอใจ ตามความเหมาะสมของผู้สอน และเน้นผู้เรียนโดยส่วนรวม ไม่มุ่งเน้นผู้เรียนที่มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน

ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่แน่นอน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนที่ไม่สนใจเรียน และเป็นประโยชน์ต่อการอภิปรายผลการทดลอง

กิจกรรมหลัก 4 แบบ	แนวทางการเลือกใช้กิจกรรม
1. กิจกรรมสร้างบรรยากาศ	1.1 การจัดป้ายนิเทศ 1.2 การจัดที่นั่งนักเรียน
2. กิจกรรมการมีส่วนร่วม	2.1 การร้องเพลง 2.2 การทำงานกลุ่ม
3. กิจกรรมเสริมแรง	3.1 การชมเชยนักเรียน 3.2 การให้รางวัล
4. กิจกรรมประจักษ์ผลแห่งตน	4.1 การทดสอบก่อน-หลังเรียน 4.2 การจดบันทึกความก้าวหน้าทางการเรียน

สำหรับกิจกรรม 8 แบบ ที่ใช้ในกิจกรรมคัดสรรมีเกณฑ์ในการเลือกใช้ดังนี้

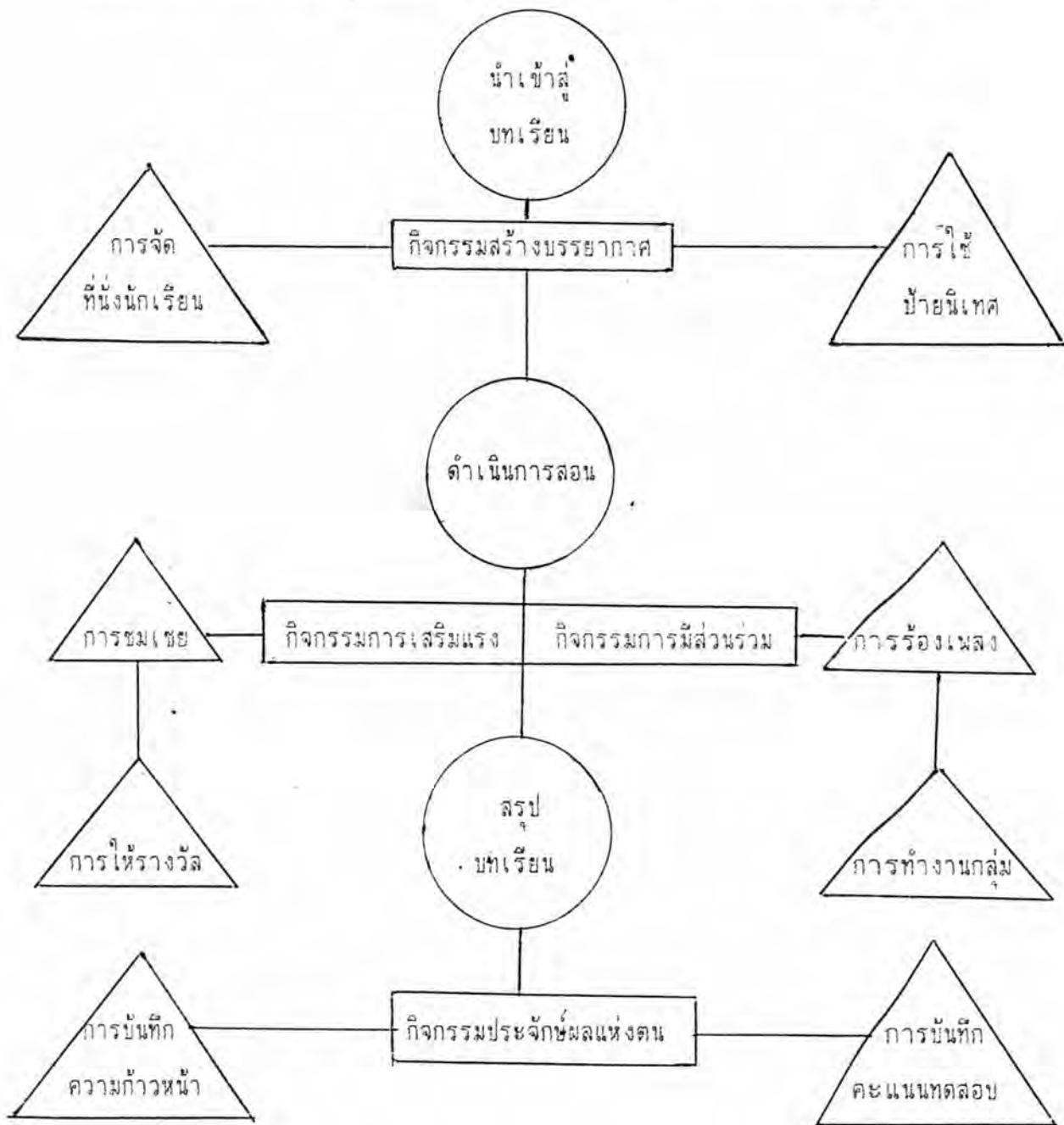
1. เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับกิจกรรมคัดสรรทั้ง 4 แบบ
2. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาทักษะและเครื่องมือในการเรียนรู้ของนักเรียน
3. เป็นกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมได้ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สะดวก ประหยัด
4. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความสนใจของนักเรียนผู้มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน

การนำกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้ในขั้นตอนการสอน

ลำดับขั้นการสอนโดยทั่วไป มีขั้นตอนใหญ่ๆ อยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
2. ขั้นสอน
3. ขั้นสรุปและประเมินผล

จากการวิเคราะห์ขั้นตอนและจุดประสงค์แต่ละขั้นตอน ตามแนวคิดในเรื่อง "การจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ" ของ สังกัด อูทรานันท์ (2529) พบว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนการสอนดังแผนภูมิต่อไปนี้

- ขั้นตอนการสอน
- ▭ กิจกรรมคัตสรร
- △ แนวการใช้กิจกรรม

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาการสอนภาษาไทย อันเป็นภาษาประจำชาติ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง และเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ซึ่ง ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2520) กล่าวถึงการสอนภาษาไทยว่า ความบกพร่องในการสอนภาษาไทยที่สำคัญที่สุดคือ การขาดความเอาใจใส่ และความพยายามในอันที่จะค้นคว้าวิธีสอนที่ได้ผล ประกอบกับมองเห็นพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังผลงานวิจัยของคาร์ตัน คีร์วีริยะกุล (2526) เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในทัศนะของครูประจำชั้นและผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยสังกัดอยู่ พบว่าครูประจำชั้นและผู้ปกครองมีความคิดเห็นตรงกันว่า

ในด้านการเรียน คุณลักษณะที่สำคัญมาก ได้แก่ ขยัน ตั้งใจ และมีความรับผิดชอบในการเล่าเรียน นอกจากนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2533) ได้กล่าวถึงสภาพการดำเนินงานด้านการนี้เทศ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อ่อนคณิตศาสตร์และภาษาไทย นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ (2520) กล่าวว่า เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาในระยะ 2 ปีแรกนั้น เด็กส่วนใหญ่จะไปโรงเรียนด้วยความรู้สึกตื่นเต้นต่อสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ เช่น ครู เพื่อน ชั้นเรียน ฯลฯ และมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ แต่ในระยะ 4-5 ปีต่อมา เด็กจะค่อยๆ ลดความสนใจลงทุกที การไปโรงเรียนจะเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย

นอกจากนี้ในการอบรมสัมมนาเรื่อง "การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งจัดทำโดย ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน กองวิชาการ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2533) ได้กล่าวถึงหลักในการสอน จะต้องสร้างความตระหนักสร้างผลทางบวก มีกระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่ม โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ "การสร้างผลทางบวก" ให้เกิดกับผู้เรียน มีรายละเอียดที่สอดคล้องกับรูปแบบของกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 4 แบบ กล่าวคือ ครูต้องสร้างความรู้สึกทางบวกให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ อันได้แก่ เห็นคุณค่าของตนเอง รู้จักตนเอง ความสนใจหวังดี คำชมการยอมรับ ของรางวัล เป็นต้น

ฉะนั้น รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นกิจกรรม 4 แบบข้างต้นดังกล่าว น่าจะเอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมสนใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้

สมมติฐานของการวิจัย

ครูต้องพบเด็กตลอดเวลา ซึ่งต้องเผชิญกับปัญหามากกว่าผู้บริหาร นักการศึกษา นักจิตวิทยา หรือครูแนะแนว บุคคลดังกล่าวจะพบเด็กเพื่อแก้ปัญหาที่ต่อเมื่อมีผู้ส่งไปถึง (เรณู ผดุงถิ่น, 2526) ครูมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องควบคุมพฤติกรรมของเด็กในชั้นเรียนอยู่แล้วกล่าวคือ ครูทุกคนในโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบโดยตรงในการให้การศึกษาและจะต้องให้ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน โดยควบคุมนักเรียนให้ประพฤติตามระเบียบของโรงเรียน และวัฒนธรรมประเพณีที่ดำรง กับทั้งควบคุมให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม (ประสาธน์ หลักศิลา, 2508) ในกระบวนการศึกษาเราจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อเด็กทั้งสิ้น หากทำถูกวิธี ทำตามความเหมาะสมแก่วัยและความสามารถของเด็ก ผลดีก็จะตกแก่เด็ก วิธีที่ครูปฏิบัติต่อเด็กได้ถูกต้องเหมาะสมกับพื้นเพของเด็กและสามารถสร้างพัฒนาการให้เด็กแต่ละคน มีความเจริญงอกงามสูงสุดตามความต้องการของเขาได้ นั้น จำเป็นที่ครูจะต้องพยายามเข้าใจเด็ก รู้เรื่องของเด็กตามหลักวิชาการ เข้าใจหลักพัฒนาการและความต้องการของเขาอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อส่งเสริมให้เขาเป็นบุคคลที่มีความสุข มีความงอกงามทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถใช้ความรู้และสมรรถภาพของตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และสังคม

ครูเป็นผู้มีบทบาทในการแสดงออกในชั้นเรียน ซึ่งได้แก่ บุคลิกภาพ เทคนิคการสอน การสร้างทัศนคติของนักเรียนต่อครูและการจัดสภาพห้องเรียน ฟังใจ สันถวามนั้, ประดิษฐ์ อรุณย์ และ ลัดดาวัลย์ กันหสุวรรณ (อ้างใน วิรัตน์ เล้าหวัณ, 2527) พฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของนักเรียนก็จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจรักใคร่และศรัทธาครู อันเป็นผลให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังรายงานการวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2521) ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า

"...คุณลักษณะของครูมีส่วนสนับสนุนให้นักเรียนตั้งใจเรียน และพฤติกรรมการสอนที่ดีของครูย่อมมีปฏิริยาผลกลับให้นักเรียนทางการเรียนดำเนินไปในทางที่ดี และพฤติกรรมการเรียนที่ดีก็ช่วยสนองให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมการสอนขึ้น..."

กมลรัตน์ หล้าวงษ์ (2528) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน สรุปได้คือ จัดสภาพห้องเรียนให้น่าสนใจ พยายามให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การสอนมากที่สุดคือยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้การเสริมแรง โดยพยายามให้ผู้เรียนได้ประสบผลสำเร็จในการเรียน หรือการทำงานนั้นๆ ให้ทราบความก้าวหน้าในการทำงานทุกระยะของผู้เรียน จะทำให้นักเรียนมีความสนใจที่จะทำงานนั้นๆ ต่อไป

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2526) กล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ระดับใดก็ตาม จะต้องประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการกระทำของผู้เรียน (Active participation) เพราะเชื่อว่าผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง การเรียนรู้เกิดขึ้นเฉพาะตนเอง คนอื่นเรียนแทนกันไม่ได้ การให้ข้อติชม (Feed Back) หรือข้อมูลย้อนกลับนั้นจะเป็นส่วนเสริมให้ผู้เรียนได้ทราบเกี่ยวกับข้อดี และข้อผิดพลาดของการเรียนรู้ ที่สามารถตรวจปรับได้อย่างถูกต้อง การให้แรงเสริมที่จะให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกระบวนการเรียนรู้ ในส่วนที่ผู้เรียนได้ทราบถึงประสบการณ์และความสำเร็จ (Successful experience) จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจที่จะแสวงหาความรู้ต่อไป

ทวี ท่อแก้ว และ อบรม สีนภิบาล (2527) ได้กล่าวถึงลักษณะความสนใจว่า ความสนใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในบุคคล เนื่องจากถูกชักนำโดยสิ่งแวดล้อมต่างๆ ความสนใจของแต่ละบุคคลก็มีความเข้มข้นแตกต่างกัน ความสนใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมเปลี่ยนแปลงได้ด้วยสถานการณ์ บุคคลย่อมมีความสนใจต่อสิ่งต่างๆ เป็นอย่างๆ ไป และความสนใจเป็นความรู้สึกชั่วขณะหรือตลอดไปได้

ไฟรล็ค (Froelck N.D. อ้างใน สุปราณี ศรีไสคำ, 2531) ได้อธิบายวิธีเก็บข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสนใจไว้ 4 ประการ ซึ่งอาจจะกล่าวได้สั้นๆ ดังนี้

1. สิ่งเกิดความ เป็นไปของแต่ละบุคคล
2. จับความสนใจง่าย ๆ ที่บุคคลแต่ละคนแสดงออก
3. ศึกษากิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลนั้นกระทำ
4. ใช้แบบสอบถามความสนใจวัดโดยตรง

ด้วยความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า คะแนนพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยกิจกรรมคัดสรร สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมปกติ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมคัดสรรในการสอนภาษาไทยที่มีต่อพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะเป็นการวิจัยที่ทดลองสอนโดยใช้กิจกรรมคัดสรร 4 แบบ คือ
  - 1.1 กิจกรรมสร้างบรรยากาศ ได้แก่ การจัดป้ายนิเทศ, การจัดที่นั่งนักเรียน
  - 1.2 กิจกรรมการมีส่วนร่วม ได้แก่ การร้องเพลง, การทำงานกลุ่ม
  - 1.3 กิจกรรมเสริมแรง ได้แก่ การชมเชยนักเรียน, การให้รางวัล
  - 1.4 กิจกรรมประจักษ์ผลแห่งตน ได้แก่ การทดสอบก่อน-หลังเรียน, การจดบันทึก

ความก้าวหน้าทางการเรียน

2. ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่ไม่สนใจเรียนตามที่ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาภาษาไทยเสนอชื่อตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนมีห้องละ 15 คน

3. เกณฑ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการเสนอชื่อว่า เป็นผู้มีพฤติกรรมการไม่สนใจเรียนคือ

- 3.1 ขาดความกระตือรือร้นที่จะเรียน คอย เหม่อ หลับ ขณะครูสอน
- 3.2 ทำงานตามที่ครูมอบหมายไม่สำเร็จ
- 3.3 ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียนการสอนแก่เพื่อนและครู
- 3.4 ครูถามอะไรมักตอบไม่ได้
- 3.5 ไม่ชอบเรียนภาษาไทย

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรมวิชาการ กระทรวง ศึกษาธิการ

บทที่ 17	เรื่อง	ร่วมแรงร่วมใจ
บทที่ 18	เรื่อง	แม่จ๋า
บทที่ 19	เรื่อง	ศีกทรพี
บทที่ 20	เรื่อง	ทางชีวิต

5. ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองสอน รวมทั้งหมด 72 คาบ โดยสอนทั้ง 2 กลุ่ม สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ รวมทั้งทำการทดลอง 6 คาบก่อนทดลองจริง เพื่อให้ผู้วิจัยฝึกบันทึกพฤติกรรมและหาความเชื่อมั่น รวมเวลาดังหมดที่ใช้ในการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 5 สัปดาห์

6. ตัวแปรที่จะศึกษา

6.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมคัดสรร

6.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนพฤติกรรมการสนใจของนักเรียนที่เป็นตัวอย่าง ประชากร ซึ่งได้จากการบันทึกการสังเกตของผู้ช่วยวิจัยหลังจากเรียนโดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

พฤติกรรมการณ์ใจเรียนของนักเรียน เป็นพฤติกรรมที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตาม สิ่งเร้าและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดให้ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ไม่รวมถึงอิทธิพลของกลุ่ม เพื่อนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการณ์ใจเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กิจกรรมคัดสรร หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูและนักเรียนปฏิบัติ คือ

กิจกรรมสร้างบรรยากาศ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม

กิจกรรมเสริมแรง

กิจกรรมประจักษ์ผลแห่งตน

กิจกรรมสร้างบรรยากาศ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้าง บรรยากาศในชั้นเรียนให้เร้าเริง และเร้าความสนใจ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นตนเอง เชื่อใน ตัวเพื่อนและครูที่จะต้องเรียนและทำงานไปด้วยกัน เป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีความรู้สึกอิสระ ไม่ ถูกบังคับ แต่จะต้องให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง ได้แก่

การจัดป้ายนิเทศ

การให้โอกาสนักเรียนเลือกที่นั่งอย่างอิสระหรือครูจัดให้เหมาะสมกับกิจกรรม

การเรียนการสอน

กิจกรรมเสริมแรง หมายถึง กิจกรรมที่ครูแสดงพฤติกรรมทางกาย วาจา หรือใช้ วัตถุสิ่งของให้นักเรียนรับรู้ว่าคุณรู้สึกชื่นชม ยินดีต่อนักเรียน และนักเรียนประสบความสำเร็จ ได้แก่

การชมเชยนักเรียน

การได้รับรางวัล

กิจกรรมการมีส่วนร่วม หมายถึง กิจกรรมที่ครูเร้าให้นักเรียนได้แสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียน ได้แก่

- การร้องเพลง
- การทำงานกลุ่ม

กิจกรรมประจักษ์ผลแห่งตน หมายถึง กิจกรรมที่จัดโอกาสให้นักเรียนแสวงหาความรู้ค้นพบ และประเมินผลได้ด้วยตนเอง ได้แก่

- การจัดบันทึกคะแนนการทดสอบก่อน-หลังเรียน
- การจัดบันทึกความก้าวหน้า

พฤติกรรมกรรมการสนใจเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่สังเกตได้ 9 ข้อ และคะแนนของนักเรียนจากแบบทดสอบ คือ 1. นักเรียนจัดแต่งป้ายนิเทศหน้าชั้นอย่างตั้งใจ 2. นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับป้ายนิเทศได้ 3. นักเรียนไม่ลุกออกจากที่นั่งของตนเอง ขณะครูสอน 4. นักเรียนร่วมกิจกรรมการร้องเพลงตามที่ครูกำหนด 5. นักเรียนให้ความร่วมมือแก่เพื่อนๆ ในการทำงานกลุ่ม 6. นักเรียนรีบเร่งทำงานตามกำหนดเมื่อครูชมเชยหรือให้กำลังใจ 7. นักเรียนทำงานตามกำหนดได้สำเร็จ 8. นักเรียนซักถามเนื้อหาที่ครูสอนและคะแนนที่ผู้วิจัยศึกษาจากแบบทดสอบ, แบบบันทึกแสดงความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อจากครูประจำชั้น และครูสอนวิชาภาษาไทยว่ามีพฤติกรรมไม่สนใจตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด

ภาษาไทย หมายถึง เนื้อหาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 บทที่ 17 เรื่อง ร่วมแรงร่วมใจ บทที่ 18 เรื่อง แม่จ๋า บทที่ 19 เรื่อง คึกครื้น บทที่ 20 เรื่อง ทางชีวิต ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้สร้างแผนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย วารสาร สิ่งพิมพ์ และตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสอนภาษาไทย เทคนิควิธีสอน องค์ประกอบของแผนการสอน ขั้นตอนการสอน ที่มีผลต่อพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียน

1.2 ศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีตามแนวคิดของสุมณ อมรวิวัฒน์ (2531) ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom และสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีผลต่อพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 ศึกษาเทคนิค และการสร้างแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม ของ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2524) กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527) ผกาพรรณ เกศนิทัศน์ (2527) วิไลวรรณ จันณรงค์ (2530) สมาน สาครจิตร (2533) และเครื่องมือสังเกตพฤติกรรมของ โคนาสต์ เอ็ม เมตเลย์ และ ฮาร์โรลด์ อี มิทเชล (Donald M. Medlay and Harold E. Mitzei อ้างใน นราวัลย์ กาญจนะประโชติ, 2524)

1.4 การฝึกผู้สังเกต

เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมอันเป็นวิธีที่ต้องมีผู้สังเกต 2 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงอธิบายให้ผู้สังเกตทั้ง 2 คน ทราบถึงลักษณะของพฤติกรรมจากแบบสังเกต วิธีการสังเกตและบันทึกการสังเกตอย่างชัดเจน โดยผู้วิจัยจะทดลองสอนและฝึกผู้สังเกต 6 วัน วันละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ต่อเนื่องกัน นำจำนวนข้อที่ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตได้ตรงกันและสังเกตได้ไม่ตรงกันในแต่ละครั้ง หาค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต โดยใช้สูตร ค่าความเที่ยงของการ

A

สังเกต = $\frac{A}{A + D} \times 100$ โดยค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตจะต้องมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 80

A + D

ขึ้นไป จึงจะถือว่าการสังเกตมีความเชื่อถือได้

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2.1 สร้างแผนการสอนเนื้อหาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บทที่ 17 เรื่อง ร่วมแรงร่วมใจ บทที่ 18 เรื่อง แม่จ๋า บทที่ 19 เรื่อง ศักดิ์ศรี บทที่ 20 เรื่อง ทางชีวิต จำนวน 2 ชุด คือ แผนการสอนโดยใช้กิจกรรมปกติ และแผนการสอนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ จำนวน 24 แผน โดยศึกษาแนวการสร้างและองค์ประกอบของแผนการสอนจากคู่มือภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักการและการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน

2.2 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการสนใจเรียน (ตามเกณฑ์ที่กำหนด) ประกอบด้วยพฤติกรรมการสนใจเรียนต่อการจัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศ พฤติกรรมการสนใจเรียน ต่อกิจกรรมเสริมแรง พฤติกรรมการมีส่วนร่วม และพฤติกรรมการสนใจเรียนต่อกิจกรรม ประจักษ์ผลแห่งตน จำนวน 10 พฤติกรรม โดยใช้มาตรวัดแบบ ลิเคิร์ต (Likert's Scale)

2.3 ผู้วิจัยนำแผนการสอนภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 2 ชุด และแบบสังเกตพฤติกรรมการสนใจเรียนไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน เป็นผู้ตรวจพิจารณา และให้คำแนะนำแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมก่อนนำไปทดลองตัวอย่างประชากร จริง

3. การเลือกตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลัง ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ เป็นโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่อาศัย อยู่ใกล้โรงเรียน บ้านที่พักอาศัยเป็นแฟลตของการเคหะแห่งชาติ บางนา และบ้านเช่า อาศัยของผู้ปกครองคือ ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ รับจ้างทั่วไป และค้าขาย) ซึ่งมีนักเรียนทั้งหมด 60 คน จำนวน 2 ห้องเรียน และเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนตามที่ครู ประจำชั้นและครูภาษาไทย เสนอชื่อตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดมาแล้ว 30 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ใช้แบบสังเกตประเมินพฤติกรรมโดยผู้ช่วยวิจัย 2 คน กลุ่มละ 12 ครั้ง ซึ่งใช้วิธีสังเกตแบบภาพรวมทั้งชั้น แล้วนำคะแนนการประเมินซึ่งเป็นแบบประเมินค่า 5 สเกล กำหนดน้ำหนักตามแบบลิเคิร์ต คือ 5, 4, 3, 2, 1 เป็นปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด ตามลำดับ นำเสนอน้ำหนักการประเมินพฤติกรรม โดยมีขนิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรม	15 คน	ปฏิบัติมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรม	11-14 คน	ปฏิบัติมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรม	7-10 คน	ปฏิบัติปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรม	3-6 คน	ปฏิบัติน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรม	1-2 คน	ปฏิบัติน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยผู้ช่วยวิจัย จำนวน 2 คน
คำนวณหาค่ามัธยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการสนใจเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. เป็นการเสนอวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมการสนใจเรียนให้แก่เด็กเรียนที่ไม่สนใจเรียนและสำหรับครูในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กเรียนมีความสนใจต่อการเรียนและวิชาภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียนในระดับต่างๆ และวิชาอื่นๆ ต่อไป